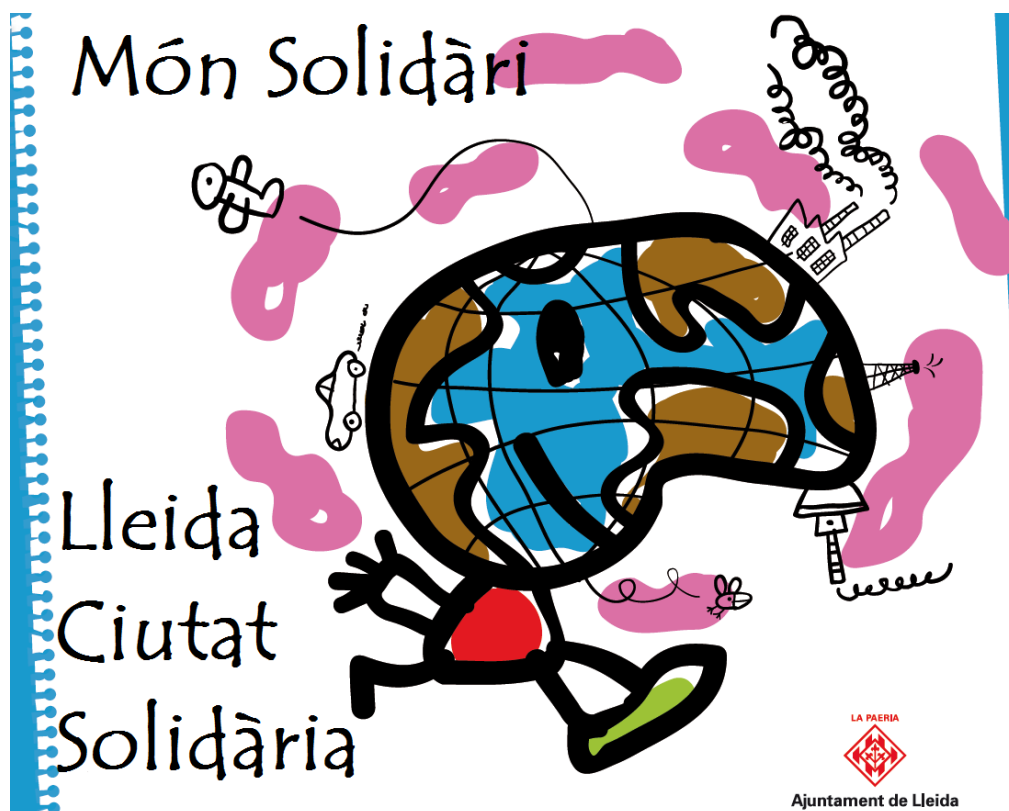




Guia didàctica per a centres educatius 2016

“MÓN SOLIDARI. LLEIDA, CIUTAT SOLIDÀRIA”

PERSONES REFUGIADES.





INTRODUCCIÓ

La ciutat de Lleida és coneguda com una ciutat emprenedora, sobretot en el camp de la cooperació al desenvolupament, l'educació per la solidaritat i la diversitat cultural. El coneixement d'aquesta xarxa solidària i de les tasques que estan realitzant són essencials per a que la ciutadania prengui consciència dels problemes que s'esdevenen arreu del món i les seves causes.

En aquest sentit **Mon Solidari- Lleida Ciutat Solidària** pretén donar continuïtat a la part educativa treballada en el marc de Solidàrium, **com a referent educatiu anual per a treballar diferents temàtiques vinculades a la solidaritat i la diversitat cultural.**

Tenint en compte que Solidàrium enguany no es durà a terme i fruit de la demanda de diferents centres educatius que ens han demanat continuar amb la part educativa del projecte, hem cregut convenient treballar en la línia de la proposta que us presentem a continuació.

Per aquesta edició 2016, des de l'Ajuntament de Lleida us proposem tractar a l'aula el tema de les persones refugiades. D'on i perquè fugen els milers de persones que en aquests darrers mesos estan arribant a les fronteres d'Europa? Com els acollim? Com és la vida a l'exili? Us proposem diverses activitats i un seguit de materials que poden contribuir a entendre millor els motius i l'experiència d'aquells que han deixat casa seva sense saber amb què es trobaran pel camí, i el que es trobaran al lloc de destí. Les propostes estan orientades principalment al tercer cicle de primària, a secundària i a batxillerat.

Lleida ha respost al drama de les persones refugiades, amb diferents línies d'actuació, incloent l'aprovació per unanimitat al Ple de la ciutat d'una moció que manifesta expressament el rebuig de la nostra ciutat contra els desallotjaments i expulsions massives que s'estan produint als camps de refugiats, i reiterant el nostre compromís d'oferir el municipi de Lleida com a territori d'acollida i protecció. Adaptant els plans d'acollida municipal a les necessitats especials de les persones sol·licitants d'asil per garantir la seva vida en família i la seva integració.



OBJECTIUS DE LA GUIA

L'objectiu del projecte “**Món Solidari- Lleida Ciutat Solidaria**”, tracta de sensibilitzar i donar a conèixer la realitat que ens envolta i en la que vivim en clau de solidaritat.

Aquest any ens centrarem en la realitat que es viu en els desplaçaments forçats de persones refugiades que han hagut de marxar dels seus països d'origen per poder sobreviure a situacions de guerra o conflictes armats i poder buscar refugi en altres països veïns.

Reflexionarem entorn a les causes i a les dificultats associades entorn a la marxa dels seus països d'origen, les actituds i rebudes que han tingut les persones refugiades en alguns països d'Europa. Així com les sensacions experimentades per aquestes persones en tant en quant es veuen oblidades a viure en “terra de ningú” sense saber amb certesa que serà de les seves vides. Una vida amb moltes dificultats, preocupacions i dubtes que es converteixen en interrogants fins no se sap quan.

La idea és que l'alumnat pugui tenir més coneixença d'aquesta temàtica a través de professionals d'entitats que els puguin atansar la realitat de la situació dels refugiats des de la tasca que fan dins de les seves associacions.

METODOLOGIA DE LA PROPOSTA

La Regidoria de Participació Ciutadana, Drets Civils i Cooperació realitzarà aquest any la **1era edició del projecte educatiu “Món Solidari- Lleida Ciutat Solidaria”** que es dura a terme durant el curs 2016-17. Aquest any la temàtica versarà entorn a les persones refugiades i les seves causes i per treballar-la, ens basem en aquest document que us fem entrega, la GUIA DIDÀCTICA PER A CENTRES EDUCATIUS.

Pretén ser una eina per al professorat, per donar-vos recursos, arguments i plantejar-vos activitats per fer a les aules, amb la finalitat de poder treballar amb l'alumnat de forma distesa una temàtica que a vegades pot ser feixuga i difícil de tractar, com enguany amb les persones refugiades i les seves causes.

La Guia didàctica conté diferents apartats:

- 1- INTRODUCCIÓ TEÒRICA A LA SITUACIÓ DE LES PERSONES REFUGIADES**
- 2- PROPOSTES D'ACTIVITATS PER PRIMÀRIA**
- 3- PROPOSTES D'ACTIVITATS PER SECUNDÀRIA I BATXILLERAT**
- 4- ENLLAÇOS I PÀGINES D'INTERÈS**



1 INTRODUCCIÓ TEÒRICA A LA SITUACIÓ DE LES PERSONES REFUGIADES

El passat 18 de març el Consell Europeu va prendre un acord que vulnera la legislació que protegeix les persones refugiades i posa en joc els drets humans. Lluny de trobar una sortida per garantir el respecte dels drets humans i es compleixi amb l'obligació dels estats d'acollir les sol·licitants d'asil, la Unió Europea va acordar l'externalització de fronteres i la subcontractació d'aquestes responsabilitats a l'Estat turc, com ja hem vist a la frontera sud de Ceuta i Melilla amb el Marroc o amb els Centres d'Internament per a Estrangers fora de territori comunitari, a canvi de 3.000 milions d'euros addicionals a partir del 2018 –a banda dels ja assignats fins al 2017-, la liberalització de visats i avançar en la negociació de l'adhesió de Turquia a la UE.

Des de l'acord ençà, milers de persones han continuat arribant a les costes gregues, des d'aleshores més de 10.000 persones han entrat al campament d'Idomeni, d'aquests el 40% són menors, el 22% són dones i el 38% homes. Des del passat 18 de maig, quan es produeixen els primers llançaments de gasos lacrimògens, es calcula que més de 8.400 persones refugiades continuen en aquest campament.

Ens trobem davant una greu **crisi humanitària a la Mediterrània**. Segons diversos testimonis i ONG presents que es troben en el terreny, han començat els desallotjaments dels campaments, han evacuat més de 2.000 persones i els que queden estan en una autèntica situació de desempament, prohibint l'accés d'aliments i de la cobertura de les necessitats assistencials bàsiques. La situació de violència i genocidi generada fruit dels desallotjaments i provocada per Europa viola tot tipus de dret fonamental i vulnera el Dret Internacional, s'està atemptant contra milers de famílies que fugen de la guerra i en contra dels drets fonamentals de les persones.

Al món hi ha prop de 45 milions de persones desplaçades per la força. Són els anomenats refugiats i refugiades, desplaçats i desplaçades interns, els sol·licitants d'asil... N'hi ha que sobreviuen en campaments d'emergència, d'altres viuen com a immigrants de manera precària mentre esperen una resolució legal de la seva condició que els permeti acollir-se al dret d'asil, i unes quantes, les més afortunades, han estat reconegudes com a refugiades i s'han integrat en societats que els han donat acollida i una possibilitat de futur.

Algunes d'aquestes persones viuen molt a prop nostre, a Catalunya. Desenes de refugiats i refugiades, persones desarrelades a la força, han estat acollides als pobles i ciutats del nostre país. No obstant això, desconexim qui són, i el que és pitjor, desconexim el per què van haver de fugir de casa seva, abandonar-ho tot i venir al nostre país. Aquest fet ens impedeix ser conscients de la greu problemàtica que suposa la vulneració dels Drets Humans i la persecució a la qual, avui en dia, estan sotmesos molts homes i dones. Al mateix temps, aquesta desconexença és un símptoma que demostra la necessitat de treballar amb les generacions més joves per recuperar la memòria del desplaçament forçat a Catalunya, amb la finalitat de



recordar d'una manera objectiva el passat més recent i que això permeti estimular la comprensió del temps present.

MEMÒRIA HISTÒRICA I SITUACIÓ ACTUAL

Convé fer memòria. Al final de la segona guerra mundial Europa era un immens camp amb milions de persones refugiades. Al 1954 va entrar en vigor la convenció que definia l'estatus d'aquestes persones. Al 1967 s'hi va afegir un protocol per fer-la universal i no limitada a les fronteres europees. La convenció defineix la **persona refugiada com la persona que surt del seu país d'origen i no hi pot tornar pel temor fundat de ser perseguit per raons de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social o d'opinió política en particular.**

La majoria de les persones refugiades que s'apilonen a les fronteres europees entren en aquestes categories. Són persones que fugen de guerres -en desenvolupament o presumptament acabades- com les de Síria, Eritrea, el Sudan, l'Afganistan o l'Iraq. La convenció estableix que les persones refugiades no han de ser penalitzades per la seva entrada o estada il·legal en un país ni tampoc poden ser discriminats per la seva raça, religió o país d'origen. La convenció i el protocol segueixen vigents a tot el món però Europa els ignora.



Eslovàquia només accepta persones refugiades segons la religió que professin. Macedònia (acceptat com a candidat a la UE) fa servir gas i granades contra els milers de persones desplaçades que intenten travessar el seu territori per anar a altres països. Hongria aixeca un mur. Grècia i Itàlia estan en una situació de total emergència. França i el Regne Unit estan buscant segellar l'escassa porositat del canal de la Mànega.

Ningú pot dir que el que està passant sigui inesperat. La UE no pot justificar la seva passivitat en la ignorància. Només calia observar el desenvolupament d'aquests conflictes i la sobre població en els camps dels països limítrofs, on es congreguen la majoria de les persones refugiades, per saber que l'empenta cap al nord, cap a Europa, no s'aturaria. Al juny de 2015 la UE va prendre les primeres mesures: repartir-se 40.000 persones refugiades que majoritàriament ja eren a països membres. El desfasament de l'actuació de Brussel·les és enorme; només en l'últim mes 50.000 han arribat a les costes gregues. Mai la UE havia estat tan lluny dels seus principis ni havia demostrat tanta incapacitat per afrontar una autèntica emergència humana.



(Article "Refugiats, la vergonya d'Europa", font: www.elperiodico.cat)



Diferents organismes internacionals i ONG fa anys que alerten de dues coses molt concretes. La primera és que aquesta crisi no és només de persones refugiades sirianes. La segona és que ve de lluny i que va per llarg.

Una crisi llarga



Lluny de modificar la polítiques que fins avui no han funcionat, hem fet un pas més en voler externalitzar la nostra responsabilitat buscant una solució a aquesta crisi a través de la recerca d'un acord amb Turquia i a costa d'afeblir encara més la posició d'Europa a l'escena internacional. Creure que tancant la ruta per Turquia és pot liquidar la crisi. Això és, de nou, no comprendre què és una crisi de persones refugiades

ni la dimensió global que té.

Òbviament Europa no té la capacitat per fer front a aquest repte en solitari, per això ha de demanar la participació activa d'altres membres de la comunitat internacional per donar una resposta conjunta a aquesta crisi. Les dades no enganyen, aquesta crisi ve per quedar-se.

CONCEPTES BÀSICS

¿Qui és una persona Refugiada?

D'acord amb la **Convenció de Ginebra sobre l'Estatut de les persones Refugiades**, una persona refugiada és una persona que "a causa de fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un determinat grup social o opinions polítiques, es trobi fora del país de la seva nacionalitat i no pugui o, a causa d'aquests temors, no vulgui acollir-se a la protecció del seu país, o que no tenint nacionalitat i trobant-se, a conseqüència de tals esdeveniments fora del país on abans tingués la seva residència habitual, no pugui o, a causa d'aquests temors no vulgui tornar a ell ".

¿En què consisteix la Protecció Internacional?

La majoria de les persones poden buscar de part dels seus governs la garantia que els seus drets bàsics siguin respectats així com assegurar la seva seguretat física. Però en el cas de les persones refugiades, el país d'origen ha provat ser incapaç o no mostra la seva disposició de protegir aquests drets. Així, l'ACNUR ha rebut el mandat d'assegurar que les persones refugiades siguin protegits al país d'asil, assistint als governs en la mesura dels possible a complir amb aquesta tasca.



El paper principal de l'ACNUR és assegurar que els Estats estan al corrent de les seves obligacions envers les persones refugiades i sol·licitants d'asil i acatin aquestes obligacions. Així, els Estats tenen l'obligació de no expulsar ni retornar a les persones refugiades o sol·licitants d'asil a qualsevol país on puguin córrer perill, comprès, és clar, el mateix país del qual fugen.

Els Estats tampoc han d'establir discriminacions entre grups de persones refugiades. Per contra, han de garantir l'accés de les persones refugiades als seus drets econòmics i socials, almenys, en el mateix grau en què els estrangers residents al país d'asil ho fan.

Finalment, els Estats tenen l'obligació de cooperar amb l'ACNUR. I, per raons humanitàries, han de permetre l'admissió d'almenys el cònjuge i els fills dependents de qualsevol persona a qui se li hagi reconegut l'estatut de persona refugiada.

¿Quins drets tenen les persones refugiades?

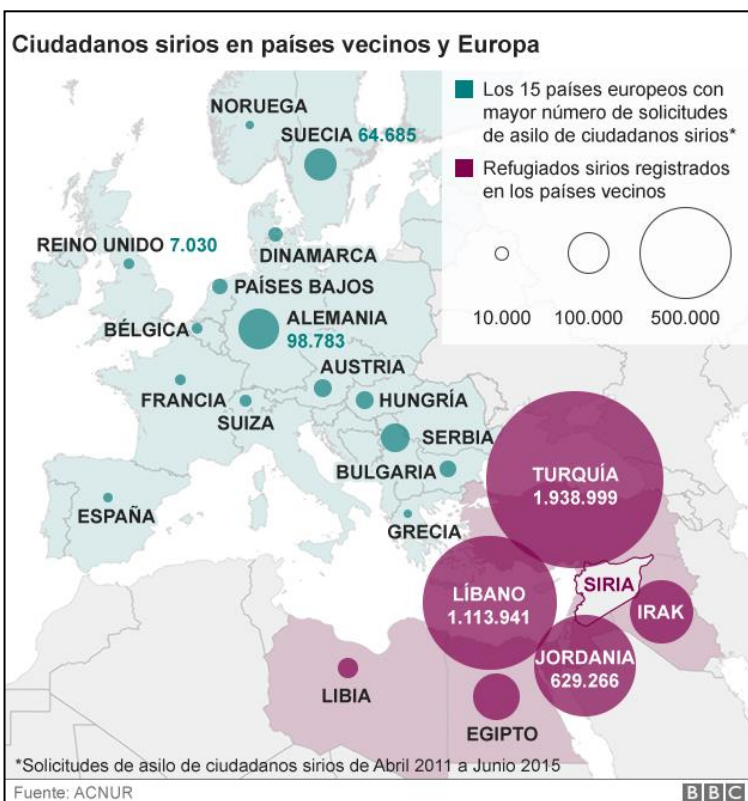
Un refugiat té dret d'asil en condicions de seguretat. No obstant això, la protecció internacional inclou alguna cosa més que la pròpia seguretat física. Els refugiats haurien de rebre almenys l'ajuda bàsica i els mateixos drets que qualsevol altre estranger que sigui resident legal. Així, els refugiats tenen drets civils bàsics, incloent la llibertat de pensament, de moviment, i el dret al respecte com a persona.

De la mateixa manera, els drets econòmics i socials s'apliquen als refugiats de la mateixa manera que a altres individus: dret a assistència mèdica, dret a treballar per als adults, i dret a l'escolarització per als nens.

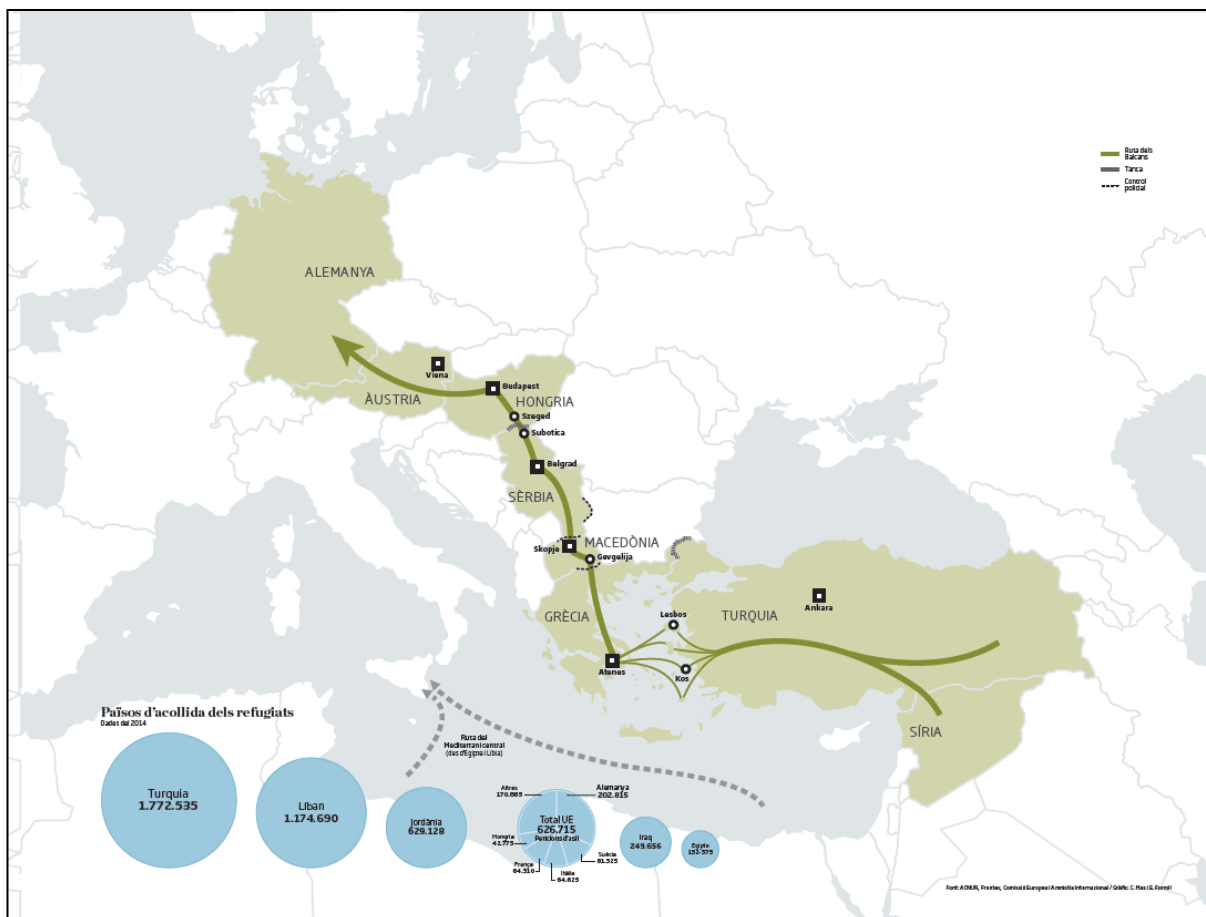
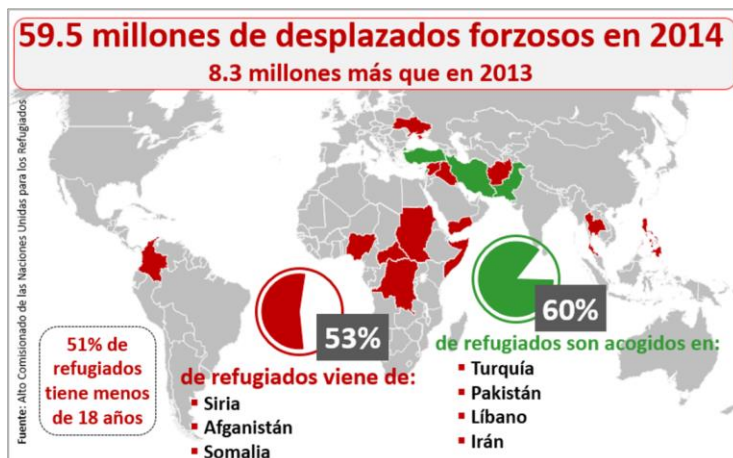
En certes circumstàncies, com ara grans afluències de refugiats, els països d'asil es poden sentir obligats a restringir certs drets, com ara la llibertat de moviment, la llibertat per treballar o a una escolarització adequada per a tots els nens. Aquests buits haurien de ser coberts sempre que sigui possible per la comunitat internacional. Així, quan no hi ha altres recursos disponibles -dels governs dels països d'asil o altres agències- l'ACNUR proporciona assistència als refugiats (i a altres persones que es troben sota el seu mandat) que no poden cobrir les seves pròpies necessitats bàsiques. L'assistència pot ser en forma d'ajudes financeres; aliments; equips, com estris de cuina, sanitaris i d'habitatge; o en forma de programes per establir escoles o clíniques per a refugiats que estiguin vivint en un camp o en altres centres comunals.

Els refugiats tenen també certes obligacions, en particular, el respecte de les lleis dels seus països d'asil.

MAPES DE SITUACIÓ



Mapes d'interès que visibilitzen a la situació del que està passant des de l'any 2014. Podem observar, a partir de les dades, l'evolució dels fluxos migratoris i desplaçaments en diferents països.





COM ES FA L'ACOLLIDA DE LES PERSONES REFUGIADES?

Per conveni amb el Govern Central Espanyol, hi ha 3 entitats arreu del territori encarregades de fer l'acolliment de les persones refugiades. A Lleida, aquesta tasca recau sobre l'entitat Creu Roja.

El primer que es fa és recollir a les persones migrades (generalment famílies) a l'estació de autobús, tren, aeroport...i les acompanyen als allotjaments on estaran com a mínim sis mesos.

Se'ls proporcionen els primers àpats i se'ls fa una primera entrevista per conèixer de primera mà la seva situació (fins aquell moment només es disposa de dades generals, com ara el nombre de persones i les seves edats).

Des de l'arribada es tramita la targeta sanitària (amb uns convenis prèviament signats per agilitzar el procés), l'escolarització dels infants i l'acompanyament a la policia que es on han de demanar l'asil (en alguns casos puntuals, com els refugiats sirians que venen d'altres països europeus, aquest pas ja el tenen fet).

Poc després es fa una segona entrevista a la Creu Roja on es mira amb més detall les seves necessitats (econòmiques, socials, culturals...)

Durant els primers sis mesos des de que el ministeri accepta la sol·licitud d'asil o protecció internacional, els adults tenen permís de residència però no de feina. S'ofereix en aquest període, cursos d'idioma o cursos laborals que puguin desenvolupar tot i no tenir encara permís de feina. Als infants, a banda dels cursos d'idioma, se'ls ofereix cursos d'alfabetització si és necessari i activitats extraescolars.

Després es fa un seguiment dels infants a les escoles i del conjunt familiar periòdicament.

L' activitat de Creu Roja depèn molt de la seva situació que potser molt variada, però l'objectiu és aconseguir la seva integració a la nostra cultura al mateix temps que es fan els tràmits o l'acompanyament necessari.

Font d'informació: Creu Roja Lleida



ÚLTIMES NOTÍCIES

Us deixem amb algunes de les ultimes notícies que es poden trobar sobre la crisi dels refugiats i dels desplaçaments a Europa. Podeu llegir-les a classe i fomentar el debat o crear un espai de reflexió.

Arriba a Espanya el primer grup de 20 refugiats ressituats des de Grècia

Procedeixen de Síria i l'Iraq i són els primers d'un contingent de 150 persones que el Govern espanyol acollirà abans de juliol. Han arribat passades les 13.00 h a Barajas

El primer grup de 20 refugiats sirians i iraquians que va acollir Espanya des de Grècia dins del programa de reubicació europeu va arribar al maig de 2016 a l'aeroport de Barajas a Madrid procedents d'Atenes. Es tracta de set homes, cinc dones i vuit nens, membres de tres famílies, amb l'excepció d'una dona i tres homes que viatjaven sols. Procedien de Síria i l'Iraq i són els primers d'un total de 150 refugiats que el Govern espanyol preveu ressituar abans de juliol des del país hel·lè.

Després d'aterrar, la meitat d'ells han estat traslladats a Barcelona, on van ser atesos pel Centre Espanyol d'Atenció al Refugiat (CEAR). Nou més van anar a Saragossa, sis —una família amb quatre fills d'origen kurd-iraquià— a un pis de la Creu Roja i tres sirians a un centre d'Accem. A un altre centre d'aquesta ONG, situat a Sevilla, va anar una dona que està embarassada.

Segons van precisar les ONG, el protocol d'acolliment és el que s'aplica a la resta de refugiats que arriben per altres vies a Espanya. Al principi la prioritat és que recuperin la seva estabilitat emocional i de salut i tramitar les qüestions jurídiques relatives a la reubicació. Quan arriben se'ls ofereix la possibilitat de quedar-se en un centre d'acolliment durant un termini màxim d'un any. També se'ls dona assistència psicològica, legal, orientació laboral i els faran classes de castellà, i de català en el cas dels que són traslladats a Catalunya.

Les destinacions dels asilats són establertes pel Govern espanyol en coordinació amb les comunitats autònomes i les organitzacions d'acolliment, segons Accem. Els criteris de distribució obeeixen a possibles vincles personals, el perfil dels refugiats, al fet que les instal·lacions disposin de places i espai suficients per albergar les famílies i al fet que hi hagi un equilibri en el repartiment entre els diferents territoris.

(Font d'informació: <http://cat.elpais.com/cat/2016/> 24/05/2016)



Metges catalans donaran assistència sanitària a camps de refugiats de Grècia

El Clínic i l'Hospital de Sant Joan de Déu són els centres que enviaran professionals, amb la intenció de cobrir les necessitats bàsiques d'almenys 12.000 persones.

La situació d'emergència social de la població refugiada als **camps de Grècia** ha fet que un total de **44 professionals de la sanitat a Catalunya** vulguin fer un pas endavant i involucrar-se en tasques d'assistència sanitària al país. Metges, metgesses, infermers, infermeres...totes, amb un denominador comú: són professionals de la salut o de l'**Hospital Clínic de Barcelona** (en són 31) o de l'**Hospital Sant Joan de Déu** (n'hi van 12), els dos centres que enviaran gairebé una cinquantena de persones dels seus equips al nord del país hel·lè i a dues illes gregues.

Seràn cinc els camps de persones refugiades que es beneficiaran d'aquesta acció d'ajuda humanitària i es calcula que **al voltant de 12.000 persones**, de les quals el 40% són infants, seran ateses pels serveis mèdics del voluntariat català. La primera expedició va marxar la primera setmana d'agost cap a alguns dels cinc camps on l'organització WAHA (ONG més important de Grècia i on hi ha un conveni de col·laboració amb els hospitals de Catalunya) treballa:

1. Port de Thessaloniki
2. Giannitsa
3. Derveni
4. Diavata
5. Vassilika

Bàsicament oferiran **assistència primària i subministrament de materials sanitaris**. Per a la infància es faran accions preventives higienitzo-sanitàries per evitar infeccions i epidèmies. A més, s'atendrà nens i nenes en risc, que tinguin malalties pròpies de la infància (com la varicel·la o el xarampió) i també en l'àmbit vacunal i de salut buc-dental.

Pel que fa a les dones, es faran accions en temes d'embaràs i també en altres àmbits com ara mesures anticonceptives, infeccions genitor-urinàries i infeccions de transmissió sexual. Les persones amb malalties cròniques també seran ateses, de la mateixa manera que tothom qui necessiti atenció psicològica davant l'experiència traumàtica que han viscut.

(Font d'informació: www.xarxanet.org/ 1/08/2016)



Més de 3.000 persones migrants mortes a la Mediterrània fins a mitjans d'agost de 2016

Segons l'Organització Internacional de les Migracions, 3.156 persones han mort aquest any quan intentaven arribar a Europa.

L'Organització Internacional de les Migracions ha informat que durant l'any 2016 unes 266.026 persones immigrants i refugiades han entrat a Europa per via marítima i han desembarcat especialment a Grècia i Itàlia. La xifra és menor que la de l'any 2015, quan fins a l'agost es va comptabilitzar l'arribada de 354.618 persones.

No obstant això, el que ha augmentat enguany és el nombre de persones mortes, que fins a l'agost ha estat de 3.156. En el mateix període de l'any anterior va ser de 2.333.

A Grècia, l'arribada d'immigrants havia disminuït els darrers mesos si comparem amb les dades recollides de gener a març però ha tornat a augmentar les darreres setmanes -amb l'arribada del bon temps- fins assolir una mitjana de 100 persones diàries.

A dia d'avui, queden uns 10.000 persones immigrades a diferents illes gregues, com **Lesbos, Chios o Samos**.

(Font d'informació: www.xarxanet.org/ 22/08/2016)

QUÈ PUC FER JO?

Cada vegada més ciutadans truquen o escriuen a ONG i Ajuntaments preguntant com ho poden fer per ajudar a persones refugiades. Com més imatges arriben de l'èxode de Síria, més augmenta la solidaritat, i les centraletes d'algunes entitats ja estan col·lapsades. Tanmateix, cal preparar el país per acollir un nombre considerable de refugiats, que encara no s'ha xifrat.

Hi ha algunes maneres que permeten als ciutadans/es poder col·laborar amb els trànsits de persones refugiades que s'està donant.

Maneres de poder actuar:

- Informar-nos sobre el conflicte i prendre consciència de les causes que l'han generat.
- Fer-nos voluntaris o fer una aportació econòmica a alguna ONG o organisme, que treballi en l'atenció de les persones refugiades.
- Viatjar als campaments de persones refugiades a donar suport amb tasques que siguin necessàries, sempre que sigui a través d'una ONG o entitat que garanteixi les condicions de viatge i les tasques que es duran a terme allà mateix. Com per exemple, en el cas de l'entitat Help and Help que es una entitat en que durant l'estiu 2016 han anat varies persones voluntàries a campaments.
(Podeu revisar una de les activitats amb detalls de com fer-ho).



2

PROPOSTES D'ACTIVITATS PER PRIMÀRIA

1- ACTIVITAT ORGANITZADA PER L'ÀREA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL, DE L'AJUNTAMENT DE LLEIDA (+ Informació al doc. adjunt a la GUIA)

Participa en el circuit solidari del **dimecres dia 16 de novembre** amb “**Món Solidari. Lleida, ciutat solidària**” per alumnes de 6è, a la plaça sant Joan de Lleida.

Es realitzarà un circuit vivencial amb les diferents entitats **vinculades a les persones refugiades**. Es treballarà **en grups de 15 alumnes** (és a dir, uns 2 grups per classe). Per una altra banda, s'establiran tres torns:

- 1- De 9.30h a 11h (a les 11 s'oferirà coca amb xocolata per esmorzar)
- 2- D'11 a 12.30h (a les 11 s'oferirà coca amb xocolata per esmorzar)
- 3- De 15.30 a 17h. (a les 17h s'oferirà coca amb xocolata per berenar)

A les 17:30h espectacle del Gran Magí “**Pluja de Globus Solidaris**”. En recolzament al projecte “**Nepal2552 un pallasso en ruta**”

A les 18.00h obra de teatre al carrer **LANDSCAPE**, amb temàtica de persones refugiades, oberta a tota la ciutadania. A càrrec de la Petiestable 12 –Aula Municipal de Teatre de Lleida.

Dins l'1.30h que durà l'activitat per grup es realitzarà el següent contingut:

1- **CIRCUIT:** Hi haurà 6 espais amb les entitats ACNUR, Creu Roja, Sahara Ponent, Help es Help, FundiPau En cadascun dels espais les entitats donaran a conèixer diferents situacions sobre persones refugiades. Es pretén que sigui una activitat el més vivencial possible amb passis de vídeos, dinàmiques i explicacions en format de ginkana.

2- **ESMORZAR/BERENAR**

3- **MERCAT D'INERCANVI DE LLIBRES.** Activitat que permet a l'alumnat intercanviar un llibre de lectura amb un missatge entorn a la tolerància el mateix dia del circuit. La idea és que cada alumne de 6è participant al circuit intercanviï un llibre de lectura (recordar que és per a la mateixa edat) amb un missatge dins relacionat amb la opinió o pensament que poden tenir sobre Què és per a tu la tolerància? Els llibres els recollirem l'organització abans del dia 16 de novembre a l'escola i el dia del circuit hi haurà una taula on estaran tots els llibres de totes les escoles participants i on es podrà agafar un llibre d'un alumne d'una altra escola, que tindrà un altre missatge.

4- L'espai també estarà dotat de **JOCS GEGANTS DE FUSTA**.

5- **UNA ENGANXINA DE REGAL PER A TOTS ELS PARTICIPANTS.**

* si esteu interessats en assistir amb alguns dels vostres alumnes, o rebre més informació sobre l'activitat, fiqueu-vos en contacte a cooperacio@paeria.cat o al telf. 973700457.



2- DEBAT A L'AULA SOBRE LES CAUSES QUE HI HA DARRERE LA CRISI DE PERSONES REFUGIADES

Un debat, és una oportunitat per exposar i escoltar les diverses visions i opinions que es tenen sobre un tema, destinant el mateix temps a cadascuna i posant tots els arguments damunt la taula

Alguns temes de debat podrien ser:

- Els diferents motius que mouen les persones a marxar de casa seva.
- Els conflictes armats i l'armamentisme com a causa dels desplaçaments humans.
- Qui i com s'han d'acollir les persones refugiades.

Per organitzar-lo podeu partir d'informes, d'articles de diari o de reportatges de la televisió. També ho podeu fer a partir d'algunes vinyetes que diversos humoristes gràfics han dedicat al tema.

Us proposem alguns materials:

-Programa Infok:

www.ccma.cat/tv3/alcanta/infok/especial-refugiats/video/5560719

- **Articles i entrevistes** a membres de FundiPau www.fundipau.org/davant-la-crisi-de-refugiats.

(Font d'informació: <http://fundipau.org>)

3- L'ESTATUT DELS REFUGIATS

Llegiu el text de l'Estatut dels Refugiats.

Ho podeu trobar a:

<http://www.acnur.org/t3/fileadmin/scripts/doc.php?file=t3/fileadmin/Documentos/BDL/2001/0005>

- Ompliu la taula amb les dades que heu obtingut de la lectura

L'ESTATUT DELS REFUGIATS	
Data del document	
Data en que el signa Espanya	
Organismes que hi participen	
Països signants	
Definició de refugiat (Capítol 1, article1)	

Compareu la definició de persona refugiada que heu redactat a l'inici de les activitats i la que se'n fa l'Estatut dels Refugiats. En què s'assemblen? En què es diferencien?



4- BARRERES PER FUGIR

Demanen quatre voluntaris.

Dos seran les persones que hauran de fugir (traspasar a l'altre costat de la classe) i unes altres dues ho hauran d'impedir. Deixem a cada parella dos minuts per a que estableixin una estratègia de cara a col·laborar en la fugida i en la retenció. Es dona lloc al joc.

Reflexionem en grups:

- Quines son les barreres que poden tindre les persones que volen fugir?
- Que limitacions personals?
- Aconsegueixen fugir els dos?
- Que suposa deixar-se algú pel camí?

(Font d'informació:

<http://www.alboan.org/docs/expEducativa/PropuestaGazteTaldeak.pdf>)

5- SIMULACIÓ D'UNA FUGIDA DE CASA TEVA

Els alumnes han d'imaginar-se la següent situació:

“ Durant una sortida amb la seva família al camp, sorgeix al cel un avió que vola molt baix. El soroll que fa et deixa atònit, et quedes sorprès mirant el cel i uns segons més tard apareix una formació d'avions que es dirigeixen cap al teu poble. Torneu ràpidament al centre, cap a casa vostra i comproveu que el poble està sent atacat per aquells avions. Tots voleu fugir lluny d'allà junts.”

Ara continueu imaginant el següent text: Els combats en el teu poble no paren, heu d'allunyar-vos amb la teva família del perill i deixar-ho tot: la vostra casa, els teus amics, la teva roba, les teves coses, l' escola....

Si només tinguessis cinc minuts per abandonar casa teva i sortir del teu país, ¿que posaries en un bossa petita que tinguessis que carregar durat molts kilòmetres? La supervivència de la teva família depèn de la teva elecció, per aquest motiu hauries d'escollir els objectes que consideris mes útils, però només pots portar amb tu mateix 10 objectes.

Els alumnes presentaran les seves llistes a la resta de la classe. Es formaran petits grups i, amb un temps limitat, aniran eliminant coses, deixant nomes quatre per cada persona. Aquest exercici pretén posar als alumnes en la ment d'una persona refugiada, que, a pesar de la por, han de lluitar contra el temps per poder escapar.



Debat en grup:

- * Debatre amb els i les alumnes perquè han escollit aquests objectes i no uns altres.
- * Com els hagués agradat alterar les seves decisions si haguessin pogut.
- * El que valoren/ el que no valoren, perquè, l'afrontar un futur incert.
- * La por, el pànic i la incertesa en la situació del personatge.
- * Pregunteu-vos com us sentiríeu vosaltres en una situació similar.

6- Els refugiats ABANS i ARA

Observeu les següents fotografies i reflexioneu sobre elles, entre tota la classe, amb les preguntes que trobareu en les següents pàgines.

Una vegada que observeu i reflexioneu sobre les imatges poder respondre a aquestes preguntes. Es pot fer en grups de 3-4 alumnes:

- Quins problemes es troben les persones refugiades durant la seva fugida?
- Què busquen al país d'acollida?
- Creieu que tenen la rebuda que s'esperen als països per on circulen, camí del seu destí? Malgrat l'existència de l'Estatut dels Refugiats, alguns estats adopten polítiques que restringeixen la seva circulació i limiten el seu acolliment. Què argumenten per defensar la seva posició?
- Quins arguments expressen les persones refugiades per defensar el seu dret a passar la frontera?
- Quines conseqüències té per al país d'origen la seva fugida? Quines conseqüències pot tenir per al país de destinació l'arribada de persones refugiades?
- Tenint en compte el cas de persones refugiades estudiat i l'Estatut dels Refugiats, proposeu algunes accions que podria dur a terme el nostre país per tal d'ajudar-los.



Ciutadans republicans a la carretera entre el Voló i Argelès passada la frontera francesa en l'èxode massiu de refugiats en caure la ciutat de Barcelona en mans de l'exèrcit franquista [1939]. Autor: August Chauvin
ANC1-722-N-171. Codi doc. ANC@ula: 4280



Refugiats caminant sobre les vies del tren entre Bicske i Szar, a quaranta quilòmetres de Budapest [2015].

Autor: Freedom House

<http://bit.ly/1MiyF5c>



Combatents republicans i ciutadans a la població del Pertús passant la frontera entre França i Espanya en els primers dies de l'èxode massiu de refugiats en caure la ciutat de Barcelona en mans de l'exèrcit franquista [1939]. Autor: August Chauvin
ANC1-722-N-180. Codi doc. ANC@ula: 4282



Refugiats esperant per creuar la frontera entre la República de Macedònia i Grècia a la vora de la ciutat de Gevgelija (República de Macedònia) [20 d'agost de 2015]. Autor: FreedomHouse

<http://bit.ly/1MjlfFj>



Dones amb nens a l'estació del Voló, en passar la frontera entre Espanya i França, en l'èxode massiu de refugiats en caure la ciutat de Barcelona en mans de l'exèrcit franquista [1939]. Autor: August Chauvin ANC1-722-N-169. Codi doc. ANC@ula: 4283



Família siriana a l'illa de Kos esperant després d'haver estat escortada fins al port per la Guàrdia Costanera Grega, que l'havia trobat en alta mar a la deriva [4 de juny de 2015]. Autor: Freedom House <http://bit.ly/1WQYrAW>



Combatents republicans en un descans a la carretera entre la Presta i Prats de Molló, un cop passada la frontera francesa en l'èxode massiu . [1939]. Autor: August Chauvin ANC1-722-N-192. Codi doc. ANC@ula: 4284



Refugiats a Hongria a prop de la frontera de Sèrbia [24 d'agost de 2015]. Autor: Gémes Sándor/SzomSzed <http://bit.ly/1PquMwa>



Ciutadans republicans a l'estació del Voló, esperant el tren que els portarà a l'interior de França, en l'èxode massiu de refugiats en caure la ciutat de Barcelona en mans de l'exèrcit franquista. [1939]. Autor: August Chauvin.

ANC1-722-N-170. Codi doc. ANC@ula: 4285



Refugiats a l'Estació de Viena de Westbahnhof [15 d'agost de 2015]. Autor: ©Bwag/Commons

<http://bit.ly/1NDzUxE>



Camp de refugiats el Barcarès, destinat als ciutadans republicans que arribaven a França en l'èxode massiu de refugiats en caure la ciutat de Barcelona en mans de l'exèrcit franquista [1939]. Autor: August Chauvin.

ANC1-722-N-184. Codi doc. ANC@ula: 4286



Campament de refugiats en una estació [setembre de 2015]. Autor: Freedom House

<http://bit.ly/1GFn9L7>



3

PROPOSTES D'ACTIVITATS PER SECUNDARIA

1- ACTIVITAT ORGANITZADA PER L'ÀREA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL, DE L'AJUNTAMENT DE LLEIDA

Dos passis **gratuïts** de teatre al Teatre Escorxador de Lleida amb l'obra **"Landscape"** el **dia 22 de març de 2017** a càrrec d'alumnes de l'Aula de Teatre de Lleida:

- A les 10h
- A les 12h

PER ALUMNES DE 2 ESO I 1ER DE BATXILLERAT

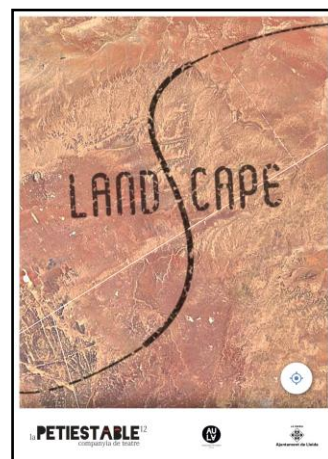
Sinopsis (Landscape): Desplaçats, migrants, refugiats. Desenes, centenars, milers, desenes de milers, centenars de milers, milions, desenes de milions... i la vida segueix.

Imagineu-vos tenir 12 anys i haver de marxar de casa sense poder agafar res. El fred, la por, el cansament, la inseguretat, la incertesa, el dolor... Imagineu-vos deixar tot el que coneixeu per anar qui sap on.

Nosaltres hem donat veu als més petits i ens hem plantejat què passa quan les persones escapen de la seva terra. Què deixen enrere, cap a on van?

La seva visió ens ha emocionat... és el món que hereten i els commou... Com a nosaltres.

Durada: 1h



* si esteu interessats en assistir amb alguns dels vostres alumnes, fiqueu-vos en contacte a cooperacio@paeria.cat o al telf. 973700457

2- DEBAT A L'AULA SOBRE LES CAUSES QUE HI HA DARRERA LA CRISI DE REFUGIATS

Debat a l'aula sobre les causes que hi ha darrera la crisi de refugiats Un debat és una oportunitat per exposar i escoltar les diverses visions i opinions que es tenen sobre un tema, destinant el mateix temps a cadascuna i posant tots els arguments damunt la taula.

Alguns temes de debat podrien ser:



- Els diferents motius que mouen les persones a marxar de casa seva.
- Els conflictes armats i l'armamentisme com a causa dels desplaçaments humans.
- Qui i com s'han d'acollir les persones refugiades.

Per organitzar-lo podeu partir d'informes, d'articles de diari o de reportatges de la televisió. També ho podeu fer a partir d'algunes vinyetes que diversos humoristes gràfics han dedicat al tema.

Podeu accedir a diferents vídeos a: <http://www.eacnur.org/fotos-africa-refugiados>

3- JOC DE ROL

En l'assaig "I si estiguéssim en guerra?" de Janne Teller, publicat per l'Editorial Comanegra, l'autora imagina com seria la nostra vida si ens veiéssim obligats a marxar de casa perquè el nostre país està en guerra. Us proposem fer un joc de rol a l'aula interpretant i posant-se a la pell dels personatges que surten a la història.

- Assaig: I si estiguéssim en guerra?

(Annex 1 d'aquest document)

4- ACTIVITAT LITERÀRIA

Que li diríeu a una nena que ha hagut de fugir de casa seva per la guerra? Què li preguntàrieu? Com l'animàrieu?

Us proposem que mireu el vídeo de l'enllaç (The Save The Children) on es mostra com canvia la vida d'una nena a causa de la guerra i que individualment o en grup li escriviu una carta amb els vostres pensaments, reflexions, preguntes o suggeriments.

En comptes d'una carta també podeu fer un 'diari personal' mirant d'explicar com us sentiríeu si us veiéssiu forçats a marxar de casa avui mateix, què us emportàrieu, què trobaríeu més a faltar, etc.

Al final de l'activitat és pot fer una publicació amb tots el relats.

<https://www.youtube.com/watch?v=jZ-ooAygosg>



ALTRES ACTIVITATS A LA XARXA

- Els refugiats. Inici d'una nova vida. Per alumnes de 7 a 10 anys:
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/comunitat/escolaifamilia/recursos/acciotutorialactivitatsperaalumnes/documents/refugiats-7-10.pdf>
- Els refugiats. Inici d'una nova vida. Per alumnes de 10 a 12 anys
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/comunitat/escolaifamilia/recursos/acciotutorialactivitatsperaalumnes/documents/refugiats-10-12.pdf>
- Els refugiats. Inici d'una nova vida. Per alumnes de 12 a 16 anys:
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/comunitat/escolaifamilia/recursos/acciotutorialactivitatsperaalumnes/documents/refugiats-12-16.pdf>
- https://www.eacnur.org/sites/default/files/guia_escoltem.pdf
- http://apliense.xtec.cat/arc/sites/default/files/DD_7.pdf
- Portal amb multitud de recursos online
<http://portalpaula.org/ca/recursos-educativos-refugiados/>
- Joc de taula per descarregar
<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/cat/escoles/ref/index.html>



4

ENLLAÇOS I PÀGINES D'INTERÈS

- www.eacnur.org / www.acnur.es (ONG ACNUR)
- www.ayuda.cruzroja.es (Cruz Roja)
- www.savethechildren.es/ayuda_refugiados (ONG Save the Children)
- www.cear.es (Comissió Espanyola d' Ajuda al Refugiat)
- https://www.eacnur.org/sites/default/files/recurso_educativo/materiales_didacticos_ddhh_guia_primaria.pdf (guia didàctica per primària)
- https://www.eacnur.org/sites/default/files/recurso_educativo/recursos_didacticos_ddhh_guia_secundaria_y_jovenes.pdf (guia didàctica per secundària)
- <https://www.eacnur.org/content/unidades-did-cticas-los-derechos-humanos-los-refugiados-y-acnur> (guia de la persona refugiada, guia d'activitats per primària, secundària...)
- <http://www.aulaplaneta.com/2015/09/30/recursos-tic/12-recursos-para-trabajar-en-el-aula-la-solidaridad-y-la-ciudadania-global/> (activitats interessants per als i les alumnes)
- www.asil.cat (Agrupació d'entitats que treballen de forma conjunta i voluntària sense personalitat jurídica pròpia).
- www.creuroja.org
- www.tramacultural.com
- www.saharaponent.com
- <http://helpeshelp.wordpress.com>

Amb el suport de



Obra Social "la Caixa"